

KÖZMŰVELŐDÉSI, TÁRSADALMI, GAZDÁSZATI, IPARI, KERESKEDELMI ÉS NEVELÉSÜGYI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSMEGYE ÉS A MEGYEI TANFELÜGYELŐSÉG HIVATALOS KÖZLÖNYE.

MEGJELEN:

hetenként egyszer, vasárnap.

Egyes számok 20 krajozárjával kaphatók
könyvkereskedésekben.

A kéziratok a szerkesztőséghez, pénzek s reklamációk a kiadó-
hivatalhoz utasítandók.

Kéziratok vissza nem adatnak.

Előfizetési feltételek.

Vidéken és Léván házhöz küldve:

Egy évre 5 frt - kr.

Hat hónap 2 frt 50 kr.

Előfizetési pénzek postautalványval is küldhetők.

Hirdetések.

Hirdetések: négyhasábos petit sor egyszeri közlésért 7 kr.,
kétszeriért 6 kr., többszöriért 5 kr. fizetendő.

A nyilnterben: minden három hasábos garmond sor díja 20 kr.
Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.

Vetünk összeköttetésben levő hirdető-irodák, előfizetőink, vagy a
gyakori hirdetők tetemes díjkedvezményben részesülnek.

Az idei termés.

Az aratás befejeztetett.

Milyen az eredmény?

A hozzánk beérkezett egyes tudósításokat összegezve — középszerűnek mondható. A tavasz folyamában kezdetben az őszi voltak előnyben, ezen előnyt a buza egész aratásig megtartotta. A tavasziak eleénte sinylődtek a szárazság miatt, de június utolsó napjaiban, az epedéssel várt eső bekövetkezése folytán annyira föl-emelkedtek, különösen az árpa, hogy ez a buzát mennyiség és minőség tekintetében utólérte; a zabról ez nem mondható; a rozs pedig nagyon hiányos. Na de, mint mondók, egyre-másra a középszerűséget elértük.

Most már beállt a takarítás, melyről joggal elmondhatjuk: „szegény ember szándékát boldog isten bírja.“ A több ízben beállt dühöngő viharok oly tetemes károkat okoztak, hogy a középszerű aratás sok helyen egészen rosszra változott s a gazdának nem csekély gondot szerez: miképp heverje ki a bajt s honnan fűdözi a napról-napra nagy mértékben fokozódó szükségleteit s igényeit, s első sorban is: miképp elégítse ki a nyakán ülő s a termés eredményét mohón leső adóvégrehajtót? . . .

Mert bizony sajátságos lény ez az adóvégrehajtó! — A törvény ugyanis azt mondja, hogy jövedelem után fizetendő az adó, lévén annak alapja csakugyan a jövedelem. Hanem az adóvégrehajtó nem sokat törődik az adózási törvény ezen maximájával; ő biz azt be nem várja, mert őt szintén utasítja a törvény, hogy évenként négyszer szedje az adót; s ő annak pontosan is hódol. Már most az a kérdés, melyik a valódi s melyiknek van igaza: az adófizetőnek, vagy az adóvégrehajtónak?!

A gazdának egyszer van jövedelme évenként — ha van, — az aratás, illetve cséplés után, mikor a vásárra viheti buzáját. Ha tehát áll az az említettük maxima, hogy az adót a jövedelem után kell fizetni: az adóvégrehajtónak csak ekkor lehetne eszerént méltányosan jelentkezni.

Na, de bár milyen igaz és méltányos legyen ezen állítás, vagy okoskodás, bizony mi azt még sem mernők tanácsolni a gazdának, hogy ezt kövesse, — sőt egyenesen azt mondjuk: ne várja be a végrehajtót, hanem fizessen a törvény azon rendelete értelmében mely az évnegyedenkénti fizetést dekretálja; fizessen annál inkább, mert a törvények magyarázatába bocsájtkozni — annyit tesz, mint a rövidebbet huzni.

Persze, hogy nagyon okadatolt felelet: „miből fizessen, mikor még jövedelmet nem szerezhett?!”

Hát biz erre voltaképpen nagyon nehéz a viszon-felelet, s azt megtenni másképpen nem is tudjuk, mint ha a törvénynek a kereseti adóknál előforduló azon tételét hozzuk föl, hogy az adók az előbbi múltév jövedelmei szerént állapítatnak s vettettek ki; — ez ugyan a földjövdelemre nehezen vonható, de igyekezzék mindig annyit megtakarítani, hogy ezen megtakarításokból a jövőévi adóterheit törleszthesse.

Sovány tanács, sovány vigasztalás. De mégis többet ér, mint az adóvégrehajtó bevárása.

Hanem . . . hová vetődünk mi! . . . a termésről kezdtünk írni, arról akartunk vizsgálódásaink s adataink szerént egy áttekintési ezen-zúrárt s képet előterjeszteni, s ime az adóvégrehajtó rostájába hullottunk!

Nem csoda, ahol jövedelemről van szó, ott elmaradhatlan az adóvégrehajtó. Bocsáss meg hát nyájas, olvasónk, hogy ennyire tévelygünk, s hogy ilyen az állapotunk; a kedves dolgoknál — mint a termés regisztrálása — a kellemetleneket elhagynunk nem lehetett. „Bánat és baj kellene; hol árnyék nincs, ott a fényt sem látni meg“ — mondja Petőfi; mi pedig azt írjuk: hogy nincs jövedelem adó nélkül.

Azaz, dehogyan nincs! Hát az az üzér, az az uzsorás, aki az adóvégrehajtókat úgy követi, mint árnyék a napot, vagy a ragadozó madár a prédát, s potom áron elszedi a végrehajtásra kitett adófizető termését s holmiját s ezekkel a tőzsdén üzérkedik, a jövedelmeket zsebrerakja: hát ez ugyan hol és mi után fizet adót?!

Pedig ő licitálja legjobban a termés és a gabona árát, de mindig úgy, hogy vajmi kevés haszna van ebből a gazdának, s vajmi gyorsan nőlnék a gazda terméséből az ő jövedelmei.

Ugyan miért nem járnak az adóvégrehajtók a bőrzére?

Termésünk, — istennek hála — van, bár középszerű; termésünkől hasznot fog huzni — és pedig busásan — a bőrze.

A talaj befolyása az egészségre.

Az újabb időben gyakrabban fölmerülő járványos betegségek alkalmából a tudomány bajnokai minden alkalmat fölhasználnak, hogy ezek keletkezésének okát kikutassák s ennek folytán azok terjedését meggátolhassák. Hosszas vizsgálódások után azon meggyőződésre jöttek, hogy ezek bizonyos alsóbbrendű szervezeteknek az emberi életbe való bejutása folytán keletkeznek s hogy ezen szervezetek a talajban fejlődnek ki.

Mindezek után nem csekély fontosságú azon óvintézkedések ismerete, melyek által ezen szervezetek fejlődését megakadályozhatjuk.

Ha figyelembe vesszük, hogy a talaj, mely lakóházunk alatt elterül s azt körülveszi, mennyi szerves anyagot foglal magában, mennyi vegyifolyamatot végez belsejében, nem minden ok nélkül fogadhatjuk el azon föltevést, hogy ama vegyifolyamat következtében számos alsóbbrendű szervezet keletkezik, melyek mindannyi okai egy-egy járványos betegségnek.

Tudvalevő dolog, hogy a mocsáros vidéken, általában a műveletlen talajon gyakrabban fordulnak elő ragályos betegségek, melyeknek csak azáltal lehet életét venni, illetőleg azokat megakadályozni, ha a mocsarak levezettetnek s a talajt művelés alá veszik. Mert az ily helyek rendszeren telvék szerves anyagokkal, melyek a hőmérséklet következtében megbomlanak s a már említett alsóbbrendű szervezeteknek adnak életet, melyek mindig találnak utat, hogy az emberi egészséget megfertőztessék.

A talaj egészséges voltára nagy befolyással bír a talajvíz, melyet még a legszilárdabb kőzetű talaj is tartalmaz magában, természetesen kisebb mennyiségben, mint a puhább, vagy agyagtalaj. A talaj azonban nem tartalmaz minden időben egyenlő mennyiségű vizet, hanem időnként változik, hol sülled, hol meg emelkedik s épen ezen ingadozása, — mint a dél-franciaországi kolera alkalmából is tapasztalták, — különösen kedvez amaz alsóbbrendű szervezetek kifejlődésének, mert alkalom nyílik ezáltal, hogy a levegő és a meleg talaj likaicsaiba behatolhassanak s a bent foglalt szerves anyagok vegyifolyamatát elősegítsék; míg a teljesen nedves, avagy teljesen száraz talaj ezen folyamatot nem indítja meg.

Egyes helyeken azon tapasztalatra jöttek, hogy a járványos betegségek föllépése mindenkor kapcsolatban van a talajvíz sülledésével, míg annak emelkedésével a járvány pusztítóereje is alábbhagy. Ebből nagyon természetesen következik, hogy oly talajon, hol a talajvíznek nincs ezen ingadozása, a járványos betegségek nem is pusztítanak annyira.

Dehát honnét ered a talajvíz?

Az eső, a mosadékok, a vizelet bővea öntözik a földet s ezek víztartalmának egy nagy része elpárolog, egyrésze a felszínen tovább foly, míg a harmadik rész

a talaj által elnyeletik s ott egész tavakat képez, mely, ha az üreget teljesen kitölti és a levegő ki van onnét zárva, talajvíznek neveztetik. Természetes, hogy ez bomló, szerves anyagokat bőven tartalmaz.

Hogy tehát, a talajvíz káros hatását megakadályozzuk, mindenekelőtt annak levezetéséről kell gondoskodni. Különösen a nedves lakásoknál kellene ezt figyelembevenni, mert ezek mindegyike egy-egy betegség-fészek, hol dusan tenyésznek az egészséget veszélyeztető gombák, melyek az ismert, kellemetlen, dohos szagot terjesztik a lakásokban.

De neesak arra legyen gondunk, hogy a talaj száraz — hanem arra is, hogy tiszta legyen. A tisztaság egyik főkölléke az emberi egészségnek, és mondhatnók: már fél egészség; innét van, hogy a járványos betegségek alkalmával az orvosok a tisztaságot a legfontosabbnak tartják.

Az igaz, hogy ez a jó föld nyugalommal türi el, hogy mindent, ami piszkos, belegyurunk, beletemetünk, de ez nem marad minden hatás nélkül, mert ezen anyagok fölbomlásából származott új anyagok és gázok eltöltik, megromtják a talajt, amelynek következményeiről már föntebb szóltam, de emellett megmételtyezik ivóvizünket is.

Hogy az udvarok, utcák, közterek tisztántartása is fölülte fontos, azt hiszem fölösleges bizonyítgatnom, mert hisz az esővíz ezek szemetjének is egyrészt magával viszi a föld belsejébe, hogy hozzájáruljon a talajvízhez.

Nem csekély fontosságú ebből kifolyólag a talaj megválasztása is, hol lakóházat építünk, mert, ha ez nem felel meg az egészségi kívánalmaknak, egy betegségfészket építünk magunknak. Ennélfogva, ha a talaj nem lenne megfelelő, pl. nedves, vagy tisztátalan, akkor azt ki kell szorítani, illetőleg kitisztítani.

A mennyire lehet, tehát oda kell törekednünk, hogy a talajt a talajvíz ingadozásától megóvjuk; s hogy mindenkor tiszta legyen, távolítsunk el a lakóház közeléből mindent, ami azt megfertőztetné.

N—n.

A Stefánia-árvaház belsejerveze.

A múlt hó 22-én e lapokban ígéretet tettem, hogy a Stefánia-árvaház végleges szervezete s az abban követendő házirendre vonatkozólag egy, s tekintetben illetékes szakember által készített tervezettel fogok szolgálni, melyet az intézet főntartóinak — a lévai nőegyletnek — elfogadás végett, a jelen esetben már alkalmam és szerencsém van bemutatni a következőkben:

I. A Stefánia-árvaház célja: az árvaságra jutott, vagyontalan fiukat és leányokat Bars megye területén — szülőhelyettesi minőségben befogadni, nevelni, élelmezni és ruházni egész 15-éves korukig, azontul pedig az intézetből kilépett növendékeket az életbe az ő egyéniségüknek legjobban megfelelő foglalkozásra kibocsájtani s fölöttük egész a 20-éves korig tanácsadó és utbaigazító figyelmet és fölügyeletet gyakorolni. Ezen, az intézet falain kívül gyakorlandó fölügyeletben kiválsólag részesítendő a leány növendékek egész a férjhezmenetelig, ha ez a 20-éves korig bekövetkezik.

Eszerént az árvaháznak végcélja az, hogy árva növendékeit az életre jól előkészítse, akként, hogy vagyontalanságuk pótlására egészségesen nevelt s munkára edzett testet, fejlesztett értelmet és vállalkólkésös neveltséget vigyenek az életbe s ott tisztességgel és becsülettel megélni birjanak eszük és kezük munkája után, szóval: hogy belőlük első sorban derék munkás és jó cseléd, később pedig derék polgár: jó apa és jó anya válják.

E céljának elérésére az árvaház a bars megyei árva gyermekekből annyit fogad föl kebelébe, mennyit az árvaház anyagi tehetsége befogadni enged. Az árvák fölvétele a 6—8-éves korban történik s a fölvételnél az egészséges testi szervezet kiválsóan figyelembe veendő. Nyomorékok, vagy egyéb testi fogyatkozásban szenvedők nem vétetnek föl, mert ilyenek fölnevelése nem egyez meg az árvaház föntebb kimutatott céljával.

II. A föfülügyelet az árvaház fölött az „árva házi bizottság“ gyakorolja, melyet a nőegylet saját kebeléből — 10 taggal — 1 évre szólsólag választ. E 10-tagu árvaházi bizottság jóhiszemű belátással intézkedik az árvaház ügyeiben, nevezetesen: fölveszi — s a 15-éves korban kibocsájtja a növendékeket, megállapítja az évi költségvetést, elnökével utalványoztat, pénztárnokával fizettet, fölügyel a neve-

lési és oktatási menetre, s évégett többször, de legalább is negyedévenként értekező, vagy intézkedő ülést tart, melyen az intézet vezetője is tanácskozási joggal bír; — évi működéséről pedig minden évben kimerítően referál a növegyleti közülésnek, hol az intézet számadása s költségvetései helybenhagyás végett tárgyalatnak.

Az árvaházi bizottság hetenként egyszer, a kiválasztott napon meglátogatja egy-egy tagja által az intézetet s a látogató a szerzett tapasztalatokat s nefáni észrevételeit az intézet látogatási jegyzőkönyvébe bejegyzi.

III. Az élelmezési fölügyelet akként gyakoroltatik, hogy a növegyleti tagok egyik-másika — bizonyos beosztás szerint — naponként d. e. megjelenik az intézetben s ott az intézeti gondnokkal együtt kiadják a napiszükségletre megkívánt élelmi szereket. Az élelstar kettős zár alatt áll, egyiknek kulcsa a gondnoknál van állandó, másik kulcs pedig a növegylet „napos fölügyelői” között kéztől-kézhez adandó.

IV. A gondnok az előbbieken kívül kezeli még az árvaház pénzügyeit is, beveszi az intézet rendes jövedelmeit s fizeti az utalványozott kiadásokat; rendkívüli bevételekről s kiadásokról azonban az árvaházi bizottság elnökét értesíteni tartozik. Számadásáról rendszeres könyvet vezet s e könyvet az árvaházi bizottság negyedéves ülésén bemutatja, ugyanekkor jelentést és javaslatokat is terjeszthet elő az intézet érdekében. A gondnokot az árvaházi fölügyelőbizottság választja egyévre, de újból is megválasztható, ha a bizottság jónak látja. A gondnoknak bizonyos mérsékelt összegig tiszteletdíj jár s ezt a növegyleti közülés szabja meg.

V. Az intézet vezetése egy szakképzett, olyan férfi-egyévre bízatik, kinek a nevelés- és oktatásbani jártassága mellett még arra is kell képességgel bírnia, hogy az árvaházi nevelés főntebb körülírt céljait valósíthassa, s evégből ő nemcsak a nevelés- és oktatásnak, de a háztartásnak is vezetője lesz, bent lakik az intézetben s közös étkezésben és ellátásban részesül a növendékekkel. — Evégből, ha az intézet vezetője nős, akkor neje látja el a háziasszonyi teendőket s az intézet növendékei fölött „családanyai” fölügyeletet gyakorolni tartozik.

Az intézet vezetésének nős egyénre bizásánál figyelembe veendő, hogy annak 1—2 gyermekénél számosabb családja ne legyen.

Ha az intézetet nőtlén férfi vezeti: akkor mellette egy tisztességes műveltségű és erkölcsös idősebb nő alkalmaztassék háziasszonyi s családanyai szerepben. — A családanya teendői kiterjednek mindarra, ami a fölvetett czimben e fogalomhoz tartozik. A családanya különben alárendelve van az intézet vezetőjének s ennek utasításai szerint intézi és végzi dolgait.

Az intézet vezetőjének (illetőleg a családanyának) — a teljes ellátáson kívül kézpénzben fizetendő évi bérösszegét a növegylet közlése — pl. 300 forintban, illetve 100 forintban — szabja meg s ez állásokat pályázat és titkos szavazás útján szintén a növegyleti közülés tölti be.

A megválasztott intézeti vezető (illetve családanya) egyszer-s-mindenkorra választatnak s állásuktól csakis működésük nagyobbmértvű s indokolt kifogásolása, vagy erkölcsi hibák miatt mozdíthatja el őket a növegylet, egy e célra egybehívott rendkívüli közülésen.

VI. A házi rend és életmód az intézetben.

a) T é l e n. Reggel 6 órakor az intézet minden tagja fölkel, a növendékek az ágyakat rendbehozzák, fűtenek, mosdanak, fésülködnek s a fölöltözés után az intézeti vezető jelenlétében közös reggeli imát (vagy éneket) mondanak, azután 7 óráig iskolai munkájukra készülnek. 7 órakor reggeliznek (tejet, vagy levest, kenyérrrel). Reggeli után az edényeket elmosásig a fiúk, mint a lányok; kitisztogatják az intézet szobáit, helyiségeit s udvarát, másrészt pedig az ebédhez előkészítik az élelmi szereket, vizet hordanak, esetleg fát vágnak. E munkák fölülvizsgálata után 8 órakor valamelyik nyilvános iskolába vonulnak a növendékek a tanításra, ez utjukban az intézet vezetője mindig elkíséri őket, tanítás végével a vezető értük megy az iskolába s hazakiséri őket.

Tanítás végétől az ebédig szünet, illetve hasznosan szórakoztató játék s végül előkészület az ebédhez, asztalterítés, frissvízhordás, sat.

12 órakor közös ebéd a vezető fölügyelete mellett. 12 $\frac{1}{2}$ —1 óráig a növendékek az evédevényeket s eszközöket mossák el s ruháikat kitisztogatják. 1-től $\frac{1}{2}$ -ig előkészület az iskolai tanításra, 2-tőre iskolában menet a vezető fölügyelete mellett, 4 órakor ugyanonnét hazamenet hasonló rendben.

4-kor uzsonna, mely áll egy darabka kenyérből, azután szünet és szórakoztató játék $\frac{1}{2}$ 5-ig. $\frac{1}{2}$ 5—5 $\frac{1}{2}$ -ig előkészítik az élelmi szereket a vacsorához, vizet hordanak, s megvágják a következő napra szükséges mennyiségű fát, azután 6 $\frac{1}{2}$ -ig előkészülnek a másnapi leztekre. 6 $\frac{1}{2}$ —7-ig asztalt terítnek, 7-kor vacsorálnak. 8-ig szünet, 8— $\frac{1}{2}$ 9-ig az edényeket elmosásig, 9-kor ágybonítás és lefekvés s ezt megelőzőleg közös áhitat.

b) T a v a s z k o r n y á r o n, ő s s z e l a fölkelés 4 $\frac{1}{2}$ órakor, a lefekvés pedig szintén 9-kor történik. A közbeeső teendők pedig annyiban változnak meg, hogy csak a 10-évesnél kisebb növendékek járnak el az iskolai oktatásra és ezeket oda és vissza nem a vezető, hanem naponként más és más, korosabb növendék fogja elkísérni s a tanulásban is egy ily nagyobb fiu ügyel rájuk az intézetben a vezető utasításai szerint. A 10-évesnél korosabb növendékek tavasztól kezdve őszig a mezei foglalkozásban gyakoroltatnak s eszerént tanításukat az intézetben nyerik naponkénti egy-egy órán át a vezetőtől. — Azonban e nagyobb növendékek az évzáró vizsgálatot azon iskolában állják ki, amelybe a télen bejártak.

Az intézet kertjében és bérelt (vagy saját) föld erületén a gyermekek mindazon munkálatokba bevonandók, melyet erejük könnyen megbir s melyet a fiu és leány hivatása külön-külön megkövetel. Itt munkálkodnak a vezető fölügyelete alatt, délelőtt és délután 3—3 óránként, sőt a szükséghez mérten, tovább is. A napnak főmaradó részét otthon az étkezésnél, a magántanulásban, a házi teendőkben s egyéb szórakozásban töltik el. A nagyobb növendékek mindenikének 2—3 négyszögölnyi területet ki saját intenciója szerint (de mégis némi utbaigazítás mellett) művelésre, melyből a befolyt haszonnak egy bizonyos, pl. $\frac{1}{2}$ része az ő javára tőkésítődő egész a 20 éves korig.

Lesz még közösen művelendő földterület is, hová hetenként az apróbb növendékek is több alkalommal kivezetendők, hogy ott fölülkelhetők munkával, pl. gyomlálással, stbvel segédkezzenek. E közösen művelt föld

jövedelme az árvaház javára fordítandó, valamint az esetleges ráfizetés az árvaházi pénztárból fődőzendő. — A nagyobb és sürgősebb mezei munkák végzésekor figyelem fordítatik arra is, hogy a rendesnél egy fél étellel több s jobb legyen kiszolgálva.

c) A z e g é s z s é g i s z e m p o n t o k ne tévesztessenek soha szem elől, mérséklet tartassék ételben, italban, tanulásban, alvásban, fürdésben, munkában és játékban egyaránt. Fődolognak tekintessék, hogy itt a tanulás és munka csak eszköz a nevelésben, nem pedig cél.

d) A t á p l á l k o z á s é s r u h á z a t egyszerű és az egészségi követelményeknek megfelelő legyen, menten a fényűző hiúságtól s az árvagyermekkekhöz éppen nem illő nyenezkedéstől.

e) A v a s á r é s ü n n e p n a p o k a t munkaszünettel s tisztességes öltözékű templomba-vonulással fogják a növendékek megülni; ki-ki a saját vallás templomban vegyen részt az istentiszteleten. — Nemkülönbben a vallásos érzület erkölcsnemesítő eszközeül pontosan alkalmaztassék az intézetben a közös imák végeztetése fölkelés- és lefekvéskor, étkezések előtt és után.

f) T a p a s z t a l a t g y ü j t é s szempontjából a növendékekkel néhány kirándulást tetet évenként az intézet vezetője a vidékbeli gyárakban, gazdaságokban, műhelyekben sat., hogy ilyen alkalmak irányítólag hassanak az intézeti növendékekre a pályaválasztásnál.

g) Vége az árvaháznak akár kül-, akár belszervezetere vonatkozó javaslatokat s indítványokat jogában áll az intézet vezetőjének az árvaházi bizottság elé, sőt a növegyleti közüléshez is beterjeszteni — elfogadás és életbeléptetés végett.

h) S z e m é l y i é s f e g y e l m i ü g y e k b e n első fórumként az árvaházi bizottság határoz s innét az ügy a növegylet közüléséhez vihető, ez utóbbinak határozata ellen azonban nincs föllebbezés.

i) S z ü n i d ő k élvezésére az intézet vezetőjének évenként egy hónap, a családanyának pedig két hét adatik, de csak akkor, ha a nyári s őszi mezei munkálatokat az intézeti növendékek jól bevégezték. Egyéb alkalmakkor legföljebb 3 napra adhat nekik, kellő indokolás mellett, engedélyt a bizottság. Szünetet azonban csak külön időben s nem egyszerre élvezhetnek s ilyen esetben lehetőleg alkalmas egyén helyettesítse a távollevőt az intézetben. x—y.

Különfelek.

— A koleraügy a megyén. A megyei közegészségi s egyuttal járványbizottság f. hó 24-én tartott alakuló s rendes ülésén a következő főbb határozatok hoztattak: Azon, általánosan tapasztalt körülménynél fogva, hogy az ivóvizet tartalmazó kutak rendszeresen nem tisztítottatnak s ez szolgál alapul annak, hogy az ivóviz mindenütt jöminőségű s tiszta nem lehet, szerves anyagoktól nem mentt: a járványbizottság az ivóvizet szolgáltató valamennyi kutának kitisztítását elrendeli s ezen munka befejezésére f. évi augusztus 30-át megjelöl s e végzéssel föl hívja az alispánt, hogy e határozatra a községi előljárokot kötelezze s az ebből végrehajtásnak megtörténtét bejelentse. A m. kir. belügyminiszteriumnak — a beállható szükség esetére járvány-orvosokul alkalmazandó orvosok, szigorlok és az orvosi tan-

Tárcza.

Emlékek.

— Irtá: Kamocsay Pista. —

Tagadhatlan, hogy az ember évek mulva is szívesen emlékszik vissza minden csekélységre, ami ifjúságát juttatta észébe. Pedig sokszor az emlékek fájók, talán egy pillanatra fölszaggatják a régi sebeket is, s mégis jól esik azokra visszaemlékezni.

Az emlékezet e gazdag tárházából, mint valami dus forrásból gyakran meritünk aztán tapasztalatokat, fő-fölújítjuk a régi képeket, összehasonlítjuk a jelent a multtal s látjuk, hogy a habzó gyöngy között mindkettőben dusan van a hitvány kavics is.

Elérhetlen vágyak, üres ábrándok, a legtarkább változatokban üzik egymást, de sokszor magunk döntjük romba azokat, hogy újakat keltsünk ezek helyébe csak azért, hogy a másik pillanatban megsemmisüljenek.

Boldog itjurok!, a rózsafelhőkre épített ábrándvilág a te szabadalmad.

Miért tagadjam, voltak nekem is ábrándjaim, ki ragadtam én is magamat az emberek közül, hogy képzelt jövőm karjaiban ringassam magamat. Az emberek, az élet viszontagságai megtanítottak, hogy „ábrándozás az élet megrontója.”

Szegény barátom!, ő is egy szép jövő reményével kecsegtette magát s életének célja ez ábrándképhez volt kötve. Szeretett, miként annyi más ifju, szeretett hévvel, odaadással, miként talán száz közül egy.

Együtt kerültünk a fővárosba s szerény jövedelmünk mellett is meg tudtuk osztani annak élvezet, melyek minden érdekességük mellett sem feleltek meg mindig a mi provinciális kívánalmainknak. Gyakran, ha a Császárfürdő platánjai alatt sétáltunk, egész elragadtatással beszélt az ő jövő boldogságáról, melyben még akkor szentül hitt.

Az a rózsakapocs, melylyel még otthon a legnemesebb érzés hatása alatt kötötték össze szíveiket, hogy el ne szakadjon, naponként a szerelem búbajos szavaival írott levelekkel lett még szorosabban összeforrasztva. Ki venné aztán rossz néven, ha költő akart lenni,

hogy imádotlja iránt táplált érzelmeinek kifejezést adjon. Hadd tudják meg az emberek, hadd tudja meg az egész világ! De azok az érzéketlen újságírók nem törődtek az ő érzelmeivel, s Arabellához írott versei a papirkosár fenekén lették diestelen megsemmisítésüket. De istenem, hiába, nem születhetik mindenki költőnek!

Arabella nagyon szerette őt, levelei t le voltak a boldog jövő reményével, szavai egyszerűiek, keresetlenek, amilyeneket csak egy szerető szív tud sugni. Néha a mama is megtoldotta egy-két sorral s ezeken is meglátszott a jószívű anyai gondoskodás. „Csak vigyázzon, kedves fiam, drága egészségére.” „Azután ne feledje el—azok a czifra fővárosi lányok mellett az én egyszerű, falusi Arabellámat.” S ő százszor megfogadta, hogy nem fogja elfeledni, nem is tudna rajta kívül mást szeretni.

Egy félévig tartott ez így, mialatt kétszer-háromszor meg is látogatta Arabellát. Ilyenkor, ha hazajött, csak úgy ragyogott a szeme a boldogságtól, alig győztem őt hallgatni, amnyit beszélt az ő végtelen szerelméről.

De hát, akármilyen gazdag az a szótár, még ha a szerelem szótára is, kifogy az is egyszer, már csak ismételni lehet azokat a szavakat, melyek hamarabb elkopnak, hogysen az ember gondolná. Így járt az én barátom is. Kifogyott a czifra kifejezésekből s kezdett egyet-mást a fővárosi életből is irogatni, többi között egyszer fölemlítette azt is, hogy egyik rokonánál volt, hol igen jól mulattak, kártyáztak is. (Bizonyosan filkót, vagy durakot.) Egy fiatalember, ki Pesten kártyázik! No, hiszen ennél sem kellett több, erre már nem is Arabella, hanem maga a mama felelt egy egész nagy iv papírra írott levélben. Hogy hát mit gondol élete felől, szerencsétlenné akarja az ő lányát tenni!? Ugy vegye szívére a dolgot, hogy ő soha sem adja olyan embernek a leányát, aki kártyázik.

Az én barátom először megijedt s kezdte magában latolgatni, hogy hát csakugyan olyan nagyon rosszat tett-e? Kiment sétálni a Dunaparttra, hallgatta a habok locogását s talán arról gondolkodott: nem lenne-e jó, közé vetni magát? A friss levegő jótékonyan hatott

reá s kezdett komolyabban gondolkodni s csakhamar belátta, hogy nagyon is büntetlenül kapta ő azt a keserű szemrehányásokat.

Egészen megnyugodva ment haza, hol levél várt reá egy régi barátjától, ki a többi között azt is irta, hogy Arabellának most egy csinos udvarlója van s már házasságról is suttognak, megjegyzi még, hogy a kedves Arabella nem nagyon idegenkedik új imádotjától, a mama pedig valóságosan rajong érte.

Az én barátom rögtön tisztában lett azzal, hogy honnét fúj a szél. Egy végtelen fájó érzés fogta el a szívét, mely forró könnyeket esalt szemébe és sirt keservesen. Boldog, aki sirni tud, mert ha kisírta magát, megkönnyebül szíve... A seb sajog még, de már nem fáj.

Egy percz alatt omlott rommá annyi szeretettel épített ábrándvilága, egy percz alatt elvesztette mind, mit birni hitt...

A hir nem volt alaptalan, a mama pedig azt tartotta, hogy akkor kell a leányt férjhez adni, mikor kéri. Már pedig az én barátomra még két évet kellene várnia. Csakhogy nagyon csalatkoztak. Az új kéro a lányon kívül egyebet is akart, amit pedig nem kapott s amint jött, úgy ment. Szerették volna ismét visszahódítani a régit, de volt benne annyi önérzet, hogy nem vett tudomást róla.

Akarjátok tudni a végét?

Arabella, hogy pártában ne maradjon, férjhez ment a volt tanítójához s lehet, hogy boldog...

Az én barátomról nem tudok semmit. Talán begyógyult sebe, de rózsafelhőre ábrándokat aligha fog építeni.

Fővárosi levél.

Budapest, 1884. jul. 24.

A legújabb hir az, hogy a művelt világ egy kulcsot keres, egy kulcsot, ami rég elveszett. Keresi, de nem találja; nem, mert azt se tudhatni, ki vesztette el.

A szabadságra törekvő nemzetek életében sokszor ismétlődött már e kulcs keresése, melylyel kinyitni lehetne a világban azt a közös termet, melyben személy- és rangkülönség nélkül foglalhatna helyet mindenki. Így pl. a Dózsa-korszak is kereste már e kulcsot, ke-

folyamatot végzett növendékek összeírása tárgyában kibocsájtott rendeletét, a szükséges intézkedések alispáni uton már megtétetvén, tudomásul veszi. — A m. kir. belügyminiszteriumnak — oly köz-égekben, amelyekben elkülöníthető kórházi helyiségek nincsenek, alkalmas, egyéb helyiségeknek kórszobákká való átalakítása tárgyában leküldött rendeletét illetőleg: a községek utasítatnak, hogy a netán bekövetkező járvány idejére szolgáló, ily külön helyiségeket már most kiszemeljék, amelyekben különösen a családhoz nem tartozó idegenek, cselédek elhelyezhetők legyenek, a szükséges ápolókat már most kikeresvén, kijelöljék. Járvány esetében a kolera-betegeknek a kórházak, vagy más községekbe való átszállításától eltiltatnak, kötelesek lévén ily betegeket a már most kijelölt külön helyiségekben elhelyezni s ápolásukról gondoskodni. — Ezen végzés végrehajtás végett az alispánnal közölte. — Az 1876. XIV. t.-cz. 149. §-a alapján már szervezett közégi egészségügyi bizottságok járványbizottságokká alakították a megyében. Az ilyen bizottságokkal nem bíró többi községben pedig fölkérendők a helybeli lelkész és tanító urak, hogy az arra amugy is kötelezett előjáróság tagjaival szintén járványbizottsággá alakulva, a közegészségi szempontból kifogásolható helytelenségeket a községben s a község határában szemügyrevé, a helyi hatóság közbejöttével meg nem szüntethető egyes körülményeket haladéktalanul a központi járványbizottság tudomására hozni sziveskedjenek. A közégi előjáróságnak pedig meg-hagyatják, hogy ezen szemléket teljesíteni s illetve a teljesítésnél közreműködni mindenestre kötelességüknek ismerjék. — A megyében lévő kórházak igazgatóságai utasítatnak, hogy a járvány esetében használandó külön helyiségekül a kórházban egy-két szobát már most kijelöljenek; itt lévén elhelyezendők a kolera betegek. A városoknak megengedtetik s illetve ohaj-tásként kijelentetik, hogy e célra külön ideiglenes kórházakat emelhesse. — Az egyes községekben lévő közegészségi helytelenségek megszüntetése cél-jából a fertőtlenítés eszközlése már most kimondatik, s fertőtlenítési anyagokkal, nyomint vasgálicz és kar-bolsavas-mészszel a községek hivatalból ellátatnak és a vasgálicznak oly mennyiségben leendő megrendelése, hogy minden községnek 12 és 1/2 klgm jusson, elhatá-roztatott; tartozván a községnek e vasgálicz árát meg-téríteni. Főhatalmaztatik továbbá az alispán, hogy oly nagykereskedővel lépjen összeköttetésbe, akinek rak-tárában a fentemlített fertőtlenítő anyagok elégséges mennyiségben találhatók s aki a törvényhatóság eb-beli igényeit a beállható szükségre minden időben s gyorsan kielégíteni képes. — Valamennyi pöczegődr-nek f.é. augusztus 30-ig leendő kitisztítása, s a kitisztítás után a pöczegődrök fertőtlenítése elrendeltetik; megjegyeztetvén, hogy a fertőtlenítés a pöczegődrök tartalmának szállítása közben szintén szigorúan alkalmazandó. — A községekben a halottkamraik újból meg-vizsgálások s oly helyen, ahol ilyen nincsen, vagy nem használható, az illető szolgabíró a halottkamra fölépítésére, vagy átalakítására megfelelő határidőt tűz ki olyformán, hogy az a 30 napot meg ne haladja; a kisebb hiányok pótlása-, valamint a legszükségesebb belső felszerelésről szintén 8 nap alatt gondoskodás történjék; s végül, m. k. belügyminiszteriumnak a jár-ványos kolera tárgyában 2871. évben kibocsájtott uta-sítása magyar és tót nyelven annyi példányban lenyo-

matni rendeltetik, hogy minden községnek egypár jus-son. Ezen határozat érvényesítésére az alispán fölhiva-tik.

— A lévai jótékony nőegyletnek kiváló figyel-mébe ajánljuk mai számunk azon cikkét, mely a Ste-fánia-árvaház szervez tére vonatkozólag igen praktikus, és a helyi körülményekkel is összeegyeztethető ja-vaslatot tár elő olyan kimerítőleg, hogy ennek nyomán az árvaház végleges szervezeti munkáját tájéko-zottsággal végezheti a nőegylet közülsége. Ismételtén ajánljuk e tervezetet a nőegylet figyelmébe, mert ilyen alapon a Stefánia-árvaház biztosabban s több ered-ménnyel fogja megoldhatni szép földadatát, mint ahogy az ekkorig lehetséges volt.

— Hymen. B a r t h a Sándor bessei körjegyző a napokban vezette oltárhoz a műveltlekü E i n z i n g e r llonka kisasszonyt, Esztergomban.

— A főjegyzőválasztás városunkban f. hó 25-én általános érdeklődés mellett folyt le az evégből egybe-hívott városi képv. közülésen. Pályáztak ez állásra ö-z-szesen 5-en, mind helybeliek, egynek kivételével. A be-adott 55 szavazatból: Sembery Béla helyb. ügyvéd 28, — Tuschnay János helyb. városi aljegyző 15, — Sze-pessy János helyb. joggyakornok 12 szavazatot nyer-tek; egy pályázó a választás előtt visszalépett, egy pedig nem nyert szavazatot. Eszerént a legtöbb szava-zatot nyert S e m b e r y Béla lett Léva-város új főjeg-y-zőjéül megválasztva és kikiáltva.

— Gyászjelentésül a következő sorokat vettük: „Alulírottak szomorodott szívvel jelentik a szeretett férj, atya és nagyatyja, illetve após Bihary Gedeon köz- és váltó-ügyvéd urnak, élete 69-ik évében, hosz-szabb szenvedés után f. hó 19-én d. u. 6 órakor tör-tént gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. hó 21-én fognak a mártontfalvai sirkerében örök nyu-galomra tétetni. Kelt Verebélyen, 1884. évi július 19. Béke hamvaira! — Özv. Bihary, szül. Geller Mária, neje. — Bihary István, Bihary Géza, Bihary Aranka, férj. Gerley, Bihary Gyula, gyermekei. — Bihary Sári-ka, Gerley Adél, unokái. — Bihary Istvánné, szül. Lúley Izabella, menyje — és Gerley Mátyás, veje.“

— A kolera-járványbizottság Léva-városában f. hó 25-én tartott közülésen meg lett választva. A kö-rülbelül 30 taggal bíró járványbizottságot minden te-kintetben szükséges óvintézkedések megtételére utasi-totta a közülés s egyuttal járványos hullaházak föllá-lítására, fertőtlenítő szerekre 500 frtot szavazott meg a városi pénztár által kifizettetni. Kívánatos, sőt szük-séges, hogy a koleraellenes óvintézkedések haladék nélkül megtéssenek. Reméljük, hogy e nagy felelős-séggel járó ügyben a járványbizottság nem késik ak-czióba lépni s közegészségi állapotaink biztosítása vé-gett lelkiismeretes gondossággal tesz meg minden le-hetőt.

— Az orvvadászok ellen egy üdvös rendeletet bocsájtott ki a kormány: hogy a vadnak j o g o s s z e r-zését bizonyító igazolványok nélkül való eladási ese-tekben a tiltott módon forgalomba hozott vad min-denkor az illető helység szegényei javára e l k o b-z a n d ó s a közigazg. hatóságok puhatolják ki — va-lahányszor a vad szállítása és eladása a jogos szerzést bizonyító igazolvány nélkül történik — azt, hogy v a j-j o n a v a d n e m o r o z v a l ö v e t e t t e, mely esetben a vadászterület tulajdonosa vagy bérlője, avégből, hogy az a kihágást följelentesse, azonnal értesítendő. Ha

pedig a vad a törvény által tilalmazott időben lövett volna, az ilyen kihágások az azok megfenyítésében hivatalból eljárni köteles hatóságoknál mindenkor ha-ladék nélkül följelentendők. A törvény 38-ik §-ának többször említett ezen intézkedése a belügyminisz-ter által eddigelé már több megye területére rendelte-tett el, az illető közigazg. bizottságok kérelmére. — Bars megye törvényhat. bizottsága részéről is érde-mes, sőt szükséges volna a megyeterületére egy ha-son értelmű rendelet kibocsájtását kérelmezni a kör-mánytól.

— Vásári statisztika. A folyóhó 21-én Léván tar-tott baromvásárra behajtatott: szarvasmarha 1260, ló 2050, sertés 40, kecske 12, számar 10, birka 6242, összesen 9611 drb. Ebből eladatott: szarvasmarha 600, ló 230, sertés 18, kecske 5, számar 4, birka 4162, ösz-szesen 5019 drb.

— Germanizmus. Nagy-Becskerek-város N é d i e s nevű kapitánya f. hó 16-ról keltező, egy németnyelvű megkeresényt küldött a lévai előjárósághoz. — No lám, azt hinné az ember, hogy ilyesmi meg se történ-hetik a bánás kalászos román. Mit szól ehhez a toron-tálmegyei alispán, ha pl. épen lapunk jelen számát el-találja olvasni? És hogy elolvashassa ő is, meg Nédies kapitány ur is, arra lesz gondunk.

— Zsebóraszabályozás csillag által. A mostani tiszta nyári éjeken laikus ember is könnyen szabályoz-hatja zseboráját csillagászati pontossággal, ha van egy kis távesőve. A művelet nagyon egyszerű. Azt kell megfigyelni, mint tűnik el egy csillag valamely fölünk pár száz lépésnyire álló szilárd pont mögött, amire leg-alkalmasabb egy háztetőt, vagy falat kismemelni. A tá-veső természetesen mindig egy helyen állítandó föl; leg-cézészerűbb megerősíteni az ablak keresztfáján, úgy, hogy ne mozduljon ki. Erre kikeresünk egy fényes csil-lagot, mely látszólag a házföldél, vagy fal közelében van és várunk, mikor tűnik el a csillag fölünk mozgása következtében a tető, vagy fal mögött. Például július 21-ike, este 10 óra van; a csillag másnap este 3 percz-el és 56 1/2 másodperczel hamarabb tűnik el, tehát július 22-én 9 óra 56 percz 3 1/2 másodperczkor, július 23-án 9 óra 52 percz 7 másodperczkor, július 24-én 9 óra 48 percz 14 1/2 másodperczkor és így tovább. Szóval minden este 3 percz 56 1/2 másodperczel hama-rább. Ha az ember már most ismeri órája pontos kor-rekcióját, égi-mappa segítségével könnyen kikeresheti a csillagot, mely ép az illető hely déllőjén van bizo-nyos időben s így nemesak egy, de több csillag eltű-nését is észlelheti a fal mögött.

— R ö v i d h i r e k. — Időjárás: A jövőhétre többnyire derült, meleg időt várhatni, közben szelesebb borulással. — Magyarország összes népviseleteit az or-szágos kiállításokor lehetőleg élethű bábukon fogják be-mutatni. — 25 ezer frt ára bélyeg kellett azon szer-ződésre, mely a valpói (Szlávia) uradalom tölgyfaerde-jének eladásáról lett kiállítás; az erdőről kivágandó famennyiség vételára 4,500,000 frt, a levágott fából vasuti kocsik készülnek Angliában, Belgiumban és Fran-cziaországban. — Nagy kitüntetés- és övációval fogad-ták Prágában a magyarországi cseheket, kik mintegy 300-an a prágai új cseh színház meguyítására odarán-dultak Budapestről; a kiránduló csehekhez még 100 magyar is csatlakozott, kiket a prágaiak rendkívüli elő-zékenységgel fogadtak; a fogadtatást a cseh és magyar lapok „cseh-magyar barátság“ czímen tüntetik föl. — 100 éves, vagy azon fölüli egyén ezidőszerént Európában összesen 3108 van, ezek közül 1864 nő és 1244 férfi.

— A halászatnak az orsz. kiállításban való képviselte-tése érdekében Migazzy Vilmos gróf egy fölhívást bo-csájtott ki az országban, hogy a halászathoz tartozó, min-dennemű cikkekből egyes tárgyak szemeltessenek ki s ezekről az értesítések, vagy tudakozások intéztesse-nek a fölhívó grófhhoz Ar.-Maróthra

Közgazdaság.

I. Kilátásaink a gabonapiacz terén.

Többé-kevésbé jó termése van az idén Magyar-országnak, legalább annyira jó, hogy a kiviteltre szép mennyiség jut s azért az itthoni szükséglet is fődözve lesz. Csak az a kérdés: lehet-e jó kilátása kiviteltünk-nek az árakra nézve?

E kérdésre a válasz nem kedvezőtlen. Mert ha-bár Francia- és Németországokban, az ottani jó termés folytán nem is számíthatni nagy keresletre, még min-dig megmarad egyik jelentékeny piacunknak Svájc és a többi alpesi tartományok, hol a magyar buza állandó és kizárólagos keresettségnek örvend. E tartományokba most — vetélytársunk, Románia nem szállíthat, mert silány termése volt az idén; másik vetélytársunk: az orosz, bő természettel rendelkezik ugyan, de minőségre rosszabbat — s a nagy távolság folytán — csak lassu tengeri uton szállíthat Svájcba: eszerént a magyar buza fogja az idén is dominálni Svájczot, mert az ot-tani piacokra nem jut a német és francia termésből, mert nem termett idevaló fölöslegük.

Svájcba való szállításunk előnyösségét emeli azon körülmény is, hogy augusztus közepén megnyílik az arlsbergi vasut s ezáltal az összes alpesi tartományok egyenes összeköttetésben lesznek a magyar vasutakkal. Még a nagyhangon hirdetett amerikai gazdag termés versenyétől se kell tartanunk az alpesi tartományokban, mert ide Amerika sokkal messzebb van, mint Magyar-ország.

Mindezeknél fogva ezen vidékeken kelendősege lesz a magyar búzának s tisztességes árakra van ki-látás. Nagyobbszabású kiviteltre azonban, mint mikor pl. a külföldön rossz termés van, ezidén nem számí-tatunk.

reste a Rákóczy-korszak, kereste a 48-ki forradalom, de egyik sem találta meg.

Ma sincs meg e kules, nincs, mert a politikai szabadság mellől hiányzik a társadalmi szabadság, pe-dig épen ez volna az a hely, hol a „testvériség és egyenlőség“ föltalálhatná a maga otthonát.

Eltugaszkodott velünk a civilizáció gőzparipája. A civilizációból privilégiumot csinált magának az ér-telmiség, a plebsz pedig ma is úgy áll, mint a régi ro-botvilágban; azelőtt földesurnak, ma az értelmiségnek ro-botol, tehát a lényeg nem, csak a cím változott. Föld-esuraság helyett a pénz- és szellemarisztokrácia, ősi jobbágy helyett a pénz és szellem hatalma alá hajtott civilizálatlan plebsz: — ezekből áll a mai kor, mely a régítőit csak annyiban különböztik, hogy más neve van. Selyem és daróc, bársony és halina, fehér és fe-kete kenyér, palota és viskó, magas műveltség és sö-tét tudatlanság — ma épen úgy megvannak s kasztot képeznek, mint régen; a „testvériség s egyenlőség“ csak frázisként, elvéve s csupán az országgyűl. követjelöl-tek programbeszédokor hangzik, de lényegében egy roppant nagy semmiként szerepel.

A civilizált, művelt szekta megtanult: magasabb igényeket támasztani az életben, de megtanulta ehhez az eszközöket is: él palotában, fényben, kényelemben. A gondviséletlenül hagyott, civilizálatlan nép nincs másra utalva, mint az egyszerű, természetes észre, latja a különbséget a maga silány — és a műveltek fényes élete között, látja — és hogy is ne látna, hogy senki nem törődik az ő szegénységével, nem segít rajta se szellemileg, se anyagilag, s mit tesz ekkor? Konspi-rál, fenyegetődzik az urak ellen, s így lassanként elő-készül benne a talaj, melyben termékenyülni kezdenek az anarchista elvek.

Igen szomorú és megdöbbentő anarchikus jelen-ség volt az, mely Budapestre a napokban mutatkozott s éles tüntetésre adott alkalmat a kőműves-legények között.

Sok ezer egyén foglalkozik itt az újabb időben nagyon is tömeges építkezéseknél. Paloták, csarnokok, nagyobbnál-nagyobbak, szébbnél-szebbek épülnek min-dig, építetik ezt a pénz és szellem arisztokratái s épi-

tik a szellem rabszolgái. S ez utóbbiak úgy gondolják, hogy a paloták őket illetnék, mert ők fáradnak, izzad-nak a fölépítésnél. A puhatenyertü szellemarisztokraták pedig úgy gondolkodnak, hogy a civilizáció szótára-ba sehogyse szabad bevenni a „testvériség és egyen-lőség“ szavakat, mert ha minden ember civilizált lesz, akkor nem lesz, aki nekik dolgozzék.

Ez az agyarkodó állapot veszélyes körtüneteket teremtett már eddig is a társadalomban s Európa mélt-án tart az anarchizmus kitörésétől, keresi lázasan a kulesot, melylyel a veszélyes áradat ajtaját bezárhassa; de kezdi már keresni azt a kulesot is, melylyel a békés vi-szonyok ajtaját föltárhathá. Megtalálja-e? s melyiket? — A jövő mutatja meg.

Hm, a jövő... A jövő alighanem megint csak ismétlődése lesz a multnak. A multban is voltak már a maihoz hasonló művelt korszakok, melyeket nyom-ban a szellemi és erkölcsi visszaesés követett. Semmi sem új a nap alatt, legújabb csak az lenne, ha a je-lentkező zárvavarban el tudná a világ találni az igazi kulesot a dolog leghelyesebb nyitjához.

Kérdés: vajjon ezt a kulesot nem rejtette-e el örökre az isten akkor, midőn hamarosan a világ te-remtése után annyira megharagudott az emberre?...
Pongrácz M.

Klerikális.

Ó, mily korrumpált s istentelen a mai kor. Nézd: Bösz istentagadók mérgezik a levegőt! A vallásos s erkölcsös nevelés, mely alap volt Szentegyházunknál, iskola gúnyja leve; Isten szolgáit, kik birnak némi vagyonnal, Rójja az állam nagy, terhes adókkal agyon; Sőt még szentséges fejedelmünk, római pápa — Országától meg-fosztva kesergi bajunk; Szentség, házasság s az erény már mind elenyésztek; A közösoltár most börze s a diés: agio. Ám ha közös, nem bánom, az állam; — tiltakozom: hogy Azzá váljék iskola és a tanár! Szentegyház a király s haza — hát nem-e mind a mi pajzsunk!...

Élve csak ezzel, vagy halva ezen... lehetünk.

Faragó.

Lótenyésztők figyelmébe!

A földm. ipar- és keresk. miniszter fölhívja mindazon lótenyésztőket, kik a jövő fődötzetési időnyre az állami méntelepekből mént bérelni kívánnak, hogy eb-
béli szándékukat az illető mén, vagy mének megneve-
zéssel, vagy kijelölésével — legkésőbb f. évi október
1-ig akár a miniszteriumnál, akár az illető méntelep
parancsnokságánál bejelentsek, minthogy e határnap
után beérkező jelentések figyelembevehetők nem lesz-
nek. A bérbeadandó mének számát a fűntjelölt határ-
időre a miniszteriumnak azért kell biztosan tudnia,
hogy a fődötzetési állomások átalakításánál pontosan
tájékozhasssa magát a rendelkezésre maradó anyag
mennyisége és minősége iránt.

Irodalom és művészet.

A Classica philologia művelése hazánkban a XVII-ik századig — ezímen egy széles tanulmányt írt irodalom-
történeti értekezés került ki sajtó alól. Irta: Cserey József,
kegyesrendi tanár a nagy-kánizsai főgymnáziumnál. A mű „kézirat
gyanánt” nyomtatott N.-Kánizsán. Az 56 oldalra terjedő értekezés
érdekes újdonságként szerepel mindazokra nézve, kik a nyelvészeti
szakma iránt érdeklődnek, vagy abban otthonosak.
Az **Ország-Világ** legutóbbi számával is bebizonyította azt,

hogy a jó szerkesztés nem hagyhangú szavakban rejlik, hanem a sze-
rény, szorgalmas munkásságban. A lap új szerkesztője De gré
Alajos körül a legjobb nevé irók sorakoznak. Főlemtjük az ér-
dekes tartalmat: A báróné halotti köntöse, (báró Radák Istváné
arezképével). — Az asszony fürdőre megy. Vulcan József. — Most
folyjon a bor. Költemény. Szabó Eudre. — A havasok királynője.
Regény. — Az ábránd utjai. Elbeszélés. Majthényi Flóra. — Egye-
dül. Költemény. Ebeszky Béla. — A romok virága. Spanyol elbe-
szélés. Caballero Ferencz. — Házasság szerelemből. Kászonyi Dá-
niel. — Hewett tengernagy az abesszíni királynál. (Képpel.) —
Távol. Propertius. Csengery János. — A hangversenyző távirósod-
ronyok. — Norvégia. (Képpel.) — A hét története. — Pataky László
hazai tárgyu rajza. (Képpel.) — Irodalom. — Színház. — Fürdők.
— Kogyélet. — Hymen. — Gyászrovat. — Sport. — Katonasság.
— Különfélék. — Sakk, rejtvények. — A lap előfizetési ára egy
évre 10 frt, félévre 5 frt, évnegyedre 2 frt 50 kr.

A **Vállalkozók Lapja** című szakközlönyt, mely V-dik
évfolyamban az országban előforduló összes építési, szállítási, bérbe-
adás és vevésre vonatkozó ügyeknek félhivatalos szakközlönye,
ajánljuk az építészek, mérnökök, építőmesterek, vállalkozók, keres-
kedők és iparosok figyelmébe. Előfizetési díjak (félévre 4 frt, ne-
gyedévre 2 frt) a kiadóhivatalnak Budapest, molnár-utca 9. sz. a.
beküldendők.

Nyilttér.)*

Nem esoda!

30.

„Brandt R. urnak. Én nem győzők eléggé csodálkozni az
őn labdacseinak nagy hatásán, már évek óta meg se bírtam haj-

*) E rovat tartalmáért nem felelős a Szerkesztő.

lítani derekamát, s most valamely nehéz tárgy fölemelése is köny-
nyen megy; tagjaim benuitsága megszűnt s ismét fekhetek mind-
két oldalamon. Tisztelettel Winkler M., Tirol faluban Meran mel-
lett, Tirolban“.

A valódi, Brandt Richard-féle svájci labdacok — egy do-
boz ára a gyógyszerárakban 70 kr. — a vért tisztítván, csaknem
minden krónikus betegségben jó sikerrel használhatók. De figyel-
ni kell, hogy a doboz ezimlapján Brandt Richard zürichi gyógy-
sász aláírása s a svájci fehér kereszt vörös mezőben meglgyen.
Aki svájci labdacokat vesz. se pénzét, se bizalmát nem bánja
meg.

Lévai piacziárak.

Rovatvezető: Kónya József, város-kapitány.

Buza: mmázsánként 8 frt. — kr — 8 frt 30 kr.
Kétszeres 6 frt — kr — 6 frt. 20 kr. Rozs: 7 frt —
kr — 7 frt 20 kr. Arpa: 7 frt 80 kr — 8 frt — kr.
Zab: 8 frt 80 kr — 9 frt — kr. Kukoricza: 8 frt —
kr — 8 frt 50 kr. Bab: 8 frt — kr — 8 frt 80 kr.
Lenese: 8 frt — kr — 10 frt — kr. Köles: 5 frt.
A többi árak nem változtak.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: **Holló Sándor.**

III.

Árverési hirdetményi kivonat.

A lévai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság
közhírré teszi, hogy Nagy-Kálna község végrehajta-
tónak **Varga Mihály** nagy kálnai lakos végrehajta-
tást szenvedő elleni **77 frt 6 kr.** tőkekövetelés
és járuléka iránti végrehajtási ügyében a végre-
hajtatást szenvedő **Varga Mihály** egy a társtulajdo-
nos özvegy **Varga Jánosné** szül: Hliniczki Julian-
ának a nagy-kálnai 253. számú telekjegyzőkönyvben
A I. 1. sorszám alatt foglalt 189 hrszámú
fekvőségükre és azon épült 97 öszeirási szá-
mu **lakházakra** 427 frt. o. é. továbbá **Varga**
Mihálynak a nagy-kálnai 254. sz. tjkönyvben A I.
2-6. 8. 10. 12. sorszám alatti **ingatlanára** és
tartozékára az árverést **1173 frt. 50 kr.**ban ezen-
nel megállapított kikiáltási áron elrendelte, és
hogy a fönnebb megjelölt ingatlanok az **1884**

évi augusztus hó 11-ik napján délelőtt 9 ó-
rakor **Nagy-Kálna** községben a községi bíró
lakánál megtartandó nyilvános árverésen a meg-
állapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatl-
nok becsárának 10%-át, vagyis a nagy-kálnai 253
sz. tjkvben az A I. 1. sor 189. hrszámú fekvőség
és az azon épült 97 öszeirási számu lakházra 42
frt. 70 kr. o. é. és a nagy-kálnai 254 frt. tjkvben
az A I. 2-6. 8. 10-12 sorszám alatti fekvőségés tar-
tozékára 117 frt. 35 kr o. é. kézpénzben, vagy az
1884: LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal
számított és az 1881. évi novemberhó 1-én 3333.
sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában
kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött ke-
zéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a
értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges
elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt
átiszolgáltatni.

Kelt Léván, 1884. évi ápril hó 17. napján.
A lévai kir. járásbíró, mint telekkönyvi
hatóság.

GYENES JÓZSEF,
kir. járásbíró.

1041/1881. ss.

III.

Arverési hirdetményi kivonat.

A lévai kir. járásbíró, mint telekkönyvi
hatóság közhírré teszi, hogy Török József csatai
lakos végrehajtatónak **Török András** csatai lakos
végrehajtatást szenvedő elleni **83 frt. 50 kr.** tő-
kekövetelés és járméka iránti végrehajtási ügyé-
ben a Török Andrásnak a csatai 146 számú telek-
jegyzőkönyvben A I. 2-10 sorszám alatt osztat-
lan felerészben tulajdonul fölvev **ingatlanára**
az árverést **483 frt 30 kr.**ban ezennel meg-
állapított kikiáltási áron elrendelte, és hogy a

fennebb megjelölt ingatlanok az **1884 évi au-
gusztus hó 13-ik napján, délután 2 óra-
kor Csata** községben a községi bíró lakánál
megtartandó nyilvános árverésen a megállapított
kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatl-
nok becsárának 10%-át, vagyis 48 frt. 30 krt
kézpénzben, vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában
jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi no-
venberhó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyimi-
niszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes
értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy
az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánat-
pénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről ki-
állított szabályszerű elismervényt átiszolgáltatni.

Kelt Léván, 1884. évi április hó 17. napján.
A lévai kir. bíróság mint telekkönyvi ha-
tóság.
184. **GYENES JÓZSEF,** kir. járásbíró.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank.

Az aratási évad alkalmával ajánljuk a t. cz. termelők és kereskedők
figyelmébe: több mint 400,000 métermázsza befogadási képességgel bíró

közraktári telepünket

185.3-3 **Budapesten.**

Hat raktári épület és **egy nagy gabona Elevátor** áll keszen termé-
nyek és áruk beraktározására, kezelésére, kiraktározására, vagy tovább kül-
désére a legjutányosabb díjak mellett.

Ajánljuk olcsó kamatláb mellett **előleget** a beraktározott, sőt már a
ezimünkre föladvott terményekre.

Elvállaljuk a ráuk bízott termények **bizományban való eladá-
sát** akár a vidéki állomásokról, akár pedig raktárainkból. — Ajánljuk to-
vábbá teljesen felszerelt raktárainkat **Szegeden, Barcsen és Temesvárt.**

**Vasuti és gőzhajózási vállalatok részéről fűnt előso-
rolt vállalataink kiváló kedvezményekkel bírnak.**

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank, Budapest.

Kovács- és faszén

nagyban és kicsinyben mindig kapható

PREISACH SAMU kereskedésében Léván.

187. 5-3. Ugyauott **nagy raktára** van

Hofher és Schrantz-féle bécsi, legfinomabb

gazdasági gépeknek
és mindennemű vasáruknak.

A m. kir. földmives-iskola gazdaságánál

100 métermázsza

angol chevalier árpa

métermázsánként 11 frt 20 kr-ával

vetőmagra

kapható.

Zsitva-Ujfalu, 1884. júliushó 21-én.

186.

Az igazgatóság,

Hirdetés.

A lévai reformált egyház iskolai épületének
sarok-bolti és kapcsolatos lakóhelyisége
folyóévi novemberhó 1-től bérbe kiadó.

Bérelni szándékozók augusztushó 1-ig jelentkezze-
nek a gondnokságnál.

Léva, 1884. évi júliushó 8 án.

1883-3.

Szabó Lajos,
főgondnok.

Eladó
egy, 100-nál több szekérnyi
tartalmu

Jég-pincze,

a jelenleg bennelevő

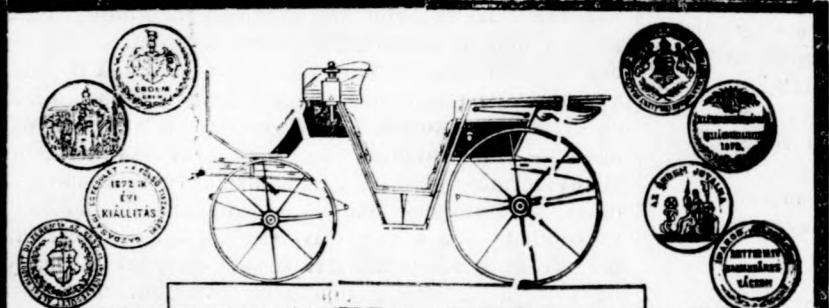
60 szekérnyi jéggel

együtt.

A jégpincze Léva városában s
olyan helyen fekszik, hogy a jég
eltartására a legmelegebb nyár-
ban is képes s benne a jég az
utolsó darabig olvadás nélkül kon-
zerválható.

Bővebb értesítést nyerhetni a
Bars kiadóhivatalában. 189.

Domján Lőrincz
fűszerkereskedésében, Léván
kereskedő-tanoncznak
fölvétetik egy jövevelésű fia. 190.

BETTER ISTVAN, 191.15-10

cs. kir. udvari kocsigyáros, **VACZOTT,**

ajánlja dusan felszerelt legujabb modern, bármily alaku
kocsijait és **hintóit** izlésteljesen elkészítve a
lehetőleg mérsékelt árak mellett; — továbbá a legujabb
alaku **amer. ruganyos kocsijait**, melyek rendkívül könnyűek
és tartósságuknál fogva leginkább fordíthatnak hasznóra.

Öreg kocsik kijavitása pontosan és jutányosan eszközöltetik.

Megkeresésekre a kocsirajzok bérmentve megküldetnek.

RUSTON, PROCTOR és Társa

BUDAPEST, Nádor-utca 39. és 41. szám.

ajánlják a legelső díjakkal kitüntetett:

gőzmozdonyait

fa- és szénfűtésre
szabad. szalmafűtő

gőzmozdonyait

gőzcséplőgépeiket

dobmentő

és

űszögtisztító készülékkel,
szabályozható magválasztó hen-
gerrel.

Hoffherr-féle egyszerű és tisztító cséplőkeszleteket járgányhajtásra,
nemkülönbön mindennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

Árjegyzékek bérmentve küldetnek.